

Begraafplaatsen

Gemeente Tynaarlo

Discussienota

<i>Opdrachtgever</i>	Gemeente Tynaarlo Postbus 5 9480 AA Vries
<i>Contactpersoon</i>	de heer J. Soppe
<i>Telefoon</i>	0592266958
<i>Fax</i>	0592266600
<i>E-mail</i>	
<i>Door</i>	Genius Loci Begraafplaatsadviseurs Bosscheweg 107-8 5282 WV Boxtel
<i>Telefoon</i>	(0411) 650 070
<i>Fax</i>	(0411) 610 552
<i>E-mail</i>	info@geniusloci.nl
<i>Internet</i>	www.geniusloci.nl
<i>Project</i>	B1188CA5 Tynaarlo discussienota
<i>Projectleider</i>	G. Guliker
<i>Auteur</i>	G. Guliker
<i>Datum aanmaak</i>	7-2-2008
<i>Datum laatst gewijzigd</i>	13-3-2008
<i>Datum afdruk</i>	13-3-2008
<i>Aantal pagina's</i>	7
<i>Bestand</i>	B1188CA5 discussienota
<i>Controle</i>	_____
<i>Datum controle</i>	_____

Niets uit deze rapportage mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, in gegevensbestanden of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de opdrachtgever.

Genius Loci is gecertificeerd volgens NEN-EN-ISO-9001:2000

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Discussieonderwerpen	2
2.1	Begraafbehoefte en -capaciteit	2
2.1.1	<i>Het ruimen van graven</i>	<i>2</i>
2.1.2	<i>In twee lagen begraven</i>	<i>2</i>
2.2	Sluiten van begraafplaatsen	3
2.2.1	<i>Grafitgifte.....</i>	<i>3</i>
2.3	Exploitatie	4
2.3.1	<i>Toerekening kosten aan openbaar groen.....</i>	<i>4</i>

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Tynaarlo heeft Genius Loci in 2006/2007 een uitgebreide inventarisatie van de begraafplaatsen uitgevoerd. In maart 2007 is in een informatieve raad een toelichting gegeven op de resultaten van de inventarisatie. Ook heeft een toelichting plaats gevonden aan een groot aantal betrokken medewerkers van de gemeente waarbij tevens van gedachten is gewisseld over het toekomstig begraafplaatsenbeleid van de gemeente. Tijdens deze bijeenkomst en de informatieve raad kwam naar voren dat er een aantal belangrijke aandachtspunten is, dat in een breder verband aandacht verdient. Om deze reden is een discussienota op hoofdlijnen opgesteld met als doel de politieke discussie op gang te brengen over een aantal principiële onderdelen in het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid. Dit betreft de volgende onderdelen:

1. Het ruimen van graven op de gemeentelijke begraafplaatsen;
2. Wel of niet dubbeldiep gaan begraven op begraafplaats De Walakker en begraafplaats De Eswal;
3. Het sluiten van de begraafplaatsen aan de Oude Coevorderweg en de begraafplaats in Eelde;
4. Het (gedeeltelijk) toekennen van de functie openbaar groen aan de begraafplaatsen;

Nadat de discussie over de onderwerpen heeft plaats gevonden zal een definitieve uitwerking van het begraafplaatsenbeleid plaatsvinden.

2 Discussieonderwerpen

2.1 Begraafbehoefte en -capaciteit

2.1.1 *Het ruimen van graven*

In de gemeente Tynaarlo zijn tot nu incidenteel enkele individuele graven waar geen belangstelling meer voor aanwezig was geruimd. Het opnieuw in gebruik nemen van oude graven (ruimen) betekent dat de stoffelijke resten van graven waar de grafrechten van zijn verlopen en waar geen belangstelling meer voor is worden opgegraven, uit het betreffende graf worden opgenomen en worden herbegraven in een verzamelgraf op de bestaande begraafplaats. Een bestaand graf kan pas geruimd worden genomen als er geen belanghebbende meer op te sporen is of door de rechthebbenden is aangegeven dat er geen belangstelling meer is voor het graf. Zolang een rechthebbende belangstelling heeft voor een graf en de termijn steeds wordt verlengd is het (juridisch) niet mogelijk dit graf opnieuw in gebruik te nemen.

Op dit moment worden op de gemeentelijke begraafplaatsen alle graven waar geen belangstelling meer voor bestaat of de rechthebbende niet bekend is, door de gemeente onaangeroerd gelaten. Ook worden de grafmonumenten onaangeroerd gelaten. Dit betekent dat de onderhoudskosten van deze graven doorlopen terwijl er geen inkomsten meer tegenover staan. Voor de capaciteit van de begraafplaats betekent dit dat bestaande capaciteit niet opnieuw beschikbaar komt. Door actief graven waar geen belangstelling meer voor aanwezig is te ruimen, kan in een cyclus worden begraven. Dit betekent dat als de gemiddelde belangstelling voor een graf 40 jaar is en de begraafplaats voldoende graven heeft voor 40 jaar, dat de begraafplaats niet meer uitgebreid hoeft te worden. Door steeds graven te ruimen waar geen belangstelling meer voor bestaat zijn er altijd voldoende graven beschikbaar.

Ruimen van graven	
Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none">> Door middel van het ruimen van graven kan nieuwe begraafcapaciteit worden gegenereerd en kan in een "cyclus" worden blijven begraven zodat als het totaal aantal benodigde graven voldoende aanwezig is geen uitbreidingen in gebruik behoeven te worden genomen.> Goedkoper dan het uitbreiden van de begraafplaatsen.	<ul style="list-style-type: none">> Emotionele/principiële gevoelens spelen een rol bij het ruimen van graven;> Een stuk historie gaat verloren bij het ruimen van oude graven.

Beslispunt: In de gemeente Tynaarlo moeten graven waar geen belangstelling meer voor aanwezig is opnieuw in gebruik worden genomen (geruimd).

2.1.2 *In twee lagen begraven*

Op alle begraafplaatsen in de gemeente Tynaarlo wordt enkeldiep begraven. Op de begraafplaats in Zuidlaren is in het verleden een periode wel in twee lagen begraven, maar met het opstellen van één uniforme beheersverordening is men hier destijds ook weer mee gestopt. De graven worden handmatig gedolven en gesloten. Op enkele begraafplaatsen is het niet mogelijk om in twee lagen te gaan begraven vanwege een te hoge grondwaterstand. Voor de begraafplaatsen De Walakker in Zuidlaren en de begraafplaats Eswal in Vries geldt voornoemd argument niet. Op beide begraafplaatsen wordt enkeldiep begraven terwijl er geen belemmerende factoren zijn die deze keuze een logische keuze maken. In zijn algemeenheid spelen de volgende argumenten een rol bij de afweging om te komen tot enkel- of dubbeldiep te gaan begraven. Dit zijn:

1. De grondwaterstand.

bij enkeldiep begraven is een drooglegging nodig t.o.v. de gemiddeld hoogste grondwaterstand van tenminste 1,40 m –maaiveld. Bij dubbeldiep begraven is een drooglegging nodig t.o.v. het Gemiddeld hoogste grondwaterpeil van 2,25 m –maaiveld.;

2. Het al dan niet handmatig delven van het graf.;

Indien voor handmatig delven van graven is gekozen ligt het voor de hand dat er enkeldiep begraven wordt. Aan het handmatig delven zijn diverse risico's verbonden. Diverse wet- en regelgeving (o.a. Arbo voorschriften) maken het in de toekomst lastig of zelfs onmogelijk om (nog) graven handmatig te (gaan) delven. Dubbeldiep begraven betekent tevens machinaal delven van de graven.

Ten aanzien van de begraafcapaciteit heeft het enkeldiep of dubbeldiep begraven gevolgen. In de onderstaande tabel zijn de gevolgen voor de begraafplaatsen van dubbeldiep begraven weergegeven. De gemiddelde jaarlijkse kosten per m2 begraafplaats bedraagt ca. € 4,19. Voor de begraafplaatsen De Walakker en De Eswal betekent dit dat er als gevolg van dubbeldiep gaan begraven ca. 17.560 m2 minder begraafoppervlak benodigd is de komende 40 jaar. Dit levert, afhankelijk van het wel of niet verplicht stellen van dubbeldiep begraven, een jaarlijkse besparing op van ca. € 73.576,40.

Dubbeldiep begraven	
Voordelen	Nadelen/neutraal
<ul style="list-style-type: none"> > In twee lagen gaan begraven geeft een reductie van ca. 40% van het benodigde begraafoppervlak; > In twee lagen gaan begraven werkt kostenbesparend. 	<ul style="list-style-type: none"> > Bij dubbeldiep begraven is het machinaal delven van graven noodzakelijk; > Het gebruik van goede grafbekisting is noodzakelijk; > Emotionele gevoelens kunnen een rol spelen bij de overgang van enkeldiep naar dubbeldiep begraven.

Beslispunt: Op basis van kostenbesparing moet op de begraafplaats De Walakker in Zuidlaren en De Eswal in Vries dubbeldiep begraven gaan worden.

2.2 Sluiten van begraafplaatsen

2.2.1 Grafuitgifte

Op het oude gedeelte van de begraafplaats Oude Coevorderweg en de begraafplaats in Eelde worden geen nieuwe graven meer uitgegeven en vinden alleen nog bijzettingen in bestaande graven plaats.

Beide begraafplaatsen vormen nog wel een volwaardig onderdeel van de begraafplaatsexploitatie. Er kan voor gekozen worden om deze begraafplaatsen te sluiten om deze op termijn op te heffen. Op een gesloten begraafplaats wordt niet begraven. Daarom zal vooraf in beeld gebracht moeten worden welke stappen nog genomen dienen te worden, voordat tot sluiting kan worden overgegaan. Hierbij is het bijvoorbeeld van belang na te gaan of er nog rechthebbenden zijn die op basis van een bestaand grafrecht nog het recht op bijzetting hebben. Dit recht is in conflict met het sluiten van de begraafplaats. Met deze rechthebbenden (voor de begraafplaatsen Eelde en Oude Coevorderweg is op dit moment niet bekend hoeveel dit er zijn) dienen afspraken te worden gemaakt over een compensatie van dit recht, bijvoorbeeld in de vorm van een omgekeerde bijzetting. *Bij een omgekeerde bijzetting wordt de tweede overledene in een nieuw graf begraven (vaak op een andere locatie / begraafplaats). Daarna worden de stoffelijke resten van de eerder overledene uit een bestaand graf opgegraven en in het nieuwe graf bijgezet. De overledenen liggen dan toch samen in één graf begraven, echter op een andere plaats. Het oorspronkelijk graf is daarna leeg.* Daarnaast dient de gemeente een beleid te bepalen ten aanzien van het beheer van de gesloten begraafplaatsen. Men kan er voor kiezen om op deze begraafplaatsen van een lager onderhoudsniveau uit te gaan. Door het extensiveren van het onderhoud met 50% kan een jaarlijkse besparing worden verkregen van ca. € 41.889,07. Om de onderhoudskosten verder te beperken en het risico op eventuele schade te voorkomen is het mogelijk van de graven waarvan na verloop van tijd het grafrecht is beëindigd, het gedenkteken te verwijderen. Deze maatregel gaat echter ten koste van de beeldkwaliteit van de begraafplaats. Ook is het mogelijk de (onderhouds)kosten buiten de begraafplaatsexploitatie te houden. Het sluiten van het oude gedeelte van de begraafplaats aan de Coevorderweg en de begraafplaats Eelde heeft de volgende voor- en nadelen:

Sluiten begraafplaatsen Oude Coevorderweg en Eelde	
Voordelen	Nadelen/neutraal
<ul style="list-style-type: none"> > Het sluiten van de oude begraafplaatsen werkt kostenbesparend. > Het sluiten van de begraafplaatsen voorkomt risico's t.a.v. de oude grafmonumenten. > De begraafplaatsen kunnen in de verre toekomst mogelijk weer in gebruik worden genomen. 	<ul style="list-style-type: none"> > Rechthebbenden met recht op bijzetting dienen gecompenseerd te worden; > Cultuurhistorische- en monumentale waarden kunnen verloren gaan; > Emotionele gevoelens kunnen een rol spelen bij sluiting van de begraafplaatsen.

Beslispunt: Het oude gedeelte van de begraafplaats Oude Coevorderweg en de begraafplaats Eelde moeten worden gesloten.

2.3 Exploitatie

2.3.1 Toerekening kosten aan openbaar groen

De hoofdfunctie van de gemeentelijke begraafplaatsen is het begraven en begraven houden van overledenen. De inkomsten die voortvloeien uit deze hoofdfunctie dienen de kosten te compenseren. In de huidige situatie hebben de begraafplaatsen een kostendekking van ca. 35% - 40%. Alle kosten van de begraafplaatsen komen hierbij ten laste van de exploitatie van de begraafplaatsen. Naast de hoofdfunctie begraven hebben de (meeste) begraafplaatsen ook nog een recreatieve functie. De landelijk gelegen begraafplaatsen worden in de praktijk veelal gebruikt door inwoners die niet specifiek op de begraafplaats verblijven om een overledenen te gedenken. Het (gedeeltelijk) toekennen van de

(onderhouds)kosten van de begraafplaatsen aan het openbaar groen lijkt hierdoor gerechtvaardigd te worden. De onderhoudskosten voor de begraafplaatsen zijn hoger dan de onderhoudskosten voor het openbaar groen. Voor de begraafplaatsen is gekozen voor een hoog (BOR) onderhoudsniveau. Voor het openbaar groen is de keuze gemaakt voor een basis (BOR) onderhoudsniveau. Een mogelijkheid is om de extra kosten van het onderhoud (het verschil tussen hoog- en basis niveau) toe te rekenen aan de begraafplaatsen en de overige onderhoudskosten toe te rekenen aan het openbaar groen.

Gedeeltelijk toerekenen kosten begraafplaatsen aan openbaar groen	
Voordelen	Nadelen/neutraal
<ul style="list-style-type: none"> > De begraafinkomsten komen ook ten laste van de kosten van het begraven waardoor de inkomsten en uitgaven ten aanzien van het product begraven zuiver worden gehouden; > De mate van kostendekkendheid van het begraven is zuiver, waardoor een reëler beeld van de exacte kostendekking ontstaat. 	<ul style="list-style-type: none"> > Het areaal aan "parken" in de gemeente Tynaarlo wordt "ineens" vergroot; > De kosten voor het openbaar groen stijgen.

Beslispunt: De kosten van de functie openbaar groen moeten niet ten laste komen van de begraafplaatsexploitatie maar ook daadwerkelijk toegekend worden aan het openbaar groen.